

Hellevi Hento
Vain ystäviä

VAIN YSTÄVIÄ

© 2020 Hellevi Hento

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7817-3

VAIN YSTÄVIÄ

Vain ystäviä

Anneli herää elokuun alussa kuumuuteen, lakanat märkinä. Ikkunat ja parvekkeen ovi ovat auki, kasvien siitepöly tuppaa sisään. Ulkoa kuuluu autojen ääniä tavallista enemmän, koska monella ovat työt alkaneet.

Hän jäi eläkkeelle lähes vuosi sitten. Siihen ei ole vielä kään tottunut. Unissa tulevat mieleen hoivakodin asukkaat ja kiireiset aamutoimet. Muistisairaat vaeltelevat käytävillä, katseet hätääntyneinä ja eksyksissä. Osa on vielä sängyissään odotellen pissavaippojen vaihtamista, pikkupesuja, kerran viikossa pääsee suihkuun. Unestako lienee tunne määristä lakanoista?

Kauan ei ahdistava uni rasita. Siitä on runsas puoli vuotta, kun hän tapasi joululomalla Fuengirolassa Juhani, leskimiehen. Yhdessä on jo ehditty tehdä Karjalan-matka ja vietetty kesälomaa Fuengirolassa. Juhani on siellä edelleen, mutta tulossa kotiin lähipäivinä, koska työt historianopettajana jatkuvat vielä vuoden.

Runsaan kuukauden he ovat pitäneet yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse. Anneli on odottanut päivittäin Juhaniin yhteydenottoa varsinkin puhelimitse. Miten heidän suhteensa tulisi jatkumaan? Juhani ei ole vielä päättänyt, minä päivänä hän tulee takaisin.

Karjalan matkalla Annelin täti ei tiennyt olevansa kolmantena pyöränä. Takaisin tullessa tuli puhetta, että voitaisiin tehdä uusikin matka vuoden päästä. Täti sanoi olevansa hyvin tyytyväinen Juhaniin opastukseen, mutta epäili jaksamistaan.

– Eihän meistä kukaan tiedä vuoden päähän, mutta

minähän olen silloin jo eläkkeellä. Ehkäpä me tuon Annelin kanssa kehitetään joku matka, jolle sinunkin on turvallista osallistua, Juhani oli sanonut iskien Annelille silmää.

Niin paljon kuin Anneli tädistä pitääkin, iloa oli hälvähtänyt se, että tati olisi taas kolmantena pyöränä.

Tapansa mukaan Anneli keittiöön mennessään avaa television, laittaa illalla annostelemansa kahvin tippumaan ja juo lasillisen piimää. Vessassa käynnin jälkeen hän hakee kupillisen kahvia ja katselee aamutelevisiota. Elisa Viihteen kautta hän pystyy vaihtamaan kanavia valiten kiinnostavia ohjelmapätkiä. Tänä aamuna ei voi jäädä pitkäksi aikaa sohvalle löhöämään, koska hän on tilannut ajan gynekologille. Yhdet uutiset ja säätiedotuksen hän katsoo. Pekka Pouta lupaa täksi päiväksi hyvää säätä.

Suihku on ihana kuuman yön jälkeen. Tukan Anneli pesee luontaistuotekaupan olut-kananmuna saippualla. Hän on tullut erittäin tietoiseksi saastuttavista valinnoista. Saippua on pakattu pahvirasiaan eikä muovipulloon.

Hänellä on lyhyt tukka, eikä hän ole vuosiin ottanut permanenttia eikä värjäyttänyt. Hiukan harmaita on hiuksissa korvien päällä. Yleensä hän tekee vesikampauksen. Onneksi tuli säästettyä nuoruudessa hankitut papiljotit. Tukkaa ei tarvitse sähköllä kuivata. Tänä laittamiseen riittää äidin kutomilla pellavapyyhkeillä kuivaus ja pöyhiminen. Harmi, että antiperspiranttia ei saa muussa kuin muovipulloissa. Meikkejä Anneli ei enää käytä, apteekista ostettu ihogeeli riittää, mutta tänään on laitettava myös aurinkorasvaa.

Jogurtti, torilta ostetut suomalaiset pensasmustikat,

pellavansiemenet ja kahvi riittävät aamupalaksi. Anneli on korvannut ulkomailta lentokoneella tuotavat hedelmät kotimaisilla hedelmillä ja marjoilla. Niitä saa kesällä torilta ja talvella kaupan pakastealtaasta. Erityisen hyviä ovat ahvenanmaalaiset omenat, joita torilla on maaliskuun loppuun asti. Banaaneja hän vielä ostaa, koska ne tuodaan laivalla. Päästöt ovat pienemmät kuin lentokoneella. Avokadoja hän käytti siihen asti, kunnes luki kuinka paljon niiden kasvattaminen vaatii vettä. Yhden kilon kasvattaminen tarvitsee kaksituhatta litraa. Jopa sademetsiä on kaadettu niiden takia. Ja sitten ne vielä tuodaan lentokoneella. Niitä ei voi kasvattaa Suomessa, eikä myöskään kahvia. Sentään siitä ei voi luopua, mutta hän ostaa Reilun kaupan kahvia.

Junia Helsinkiin menee puolen tunnin välein. Nyt harmittaa, kun otti niin aikaisen ajan. Toisaalta sitten hän se on ohi, ja hän onkin sopinut tapaamisesta Marjan kanssa.

Juna on täynnä. Anneli on ostanut matkakortin, mutta sen leimaaminen on hankalaa. Tällöin ulkomaa-lainen nuori mies kysyy, tarvitseeko hän apua, ja sehän on tarpeen. Juna lähtee liikkeelle. Hän pitää lippukoneiden tangosta kiinni. Vaunussa istuva nainen tulee ja koputtaa häntä olkapäähän.

– Tuossa olisi teille paikka.

– Kiitos kovasti, Anneli ilahtuneena ottaa tarjouksen vastaan.

Joskus aikaisemmin hän olisi saattanut sanoa pystyvänsä seisomaan.

Ihmiset ovat jo vuosia istuessaan räplänneet kännyköitä. Juuri kukaan ei enää lue lehtiä tai kirjaa, jotkut

kuuntelevat äänikirjoja. Monet puhuvatkin kännykkään jopa hyvin henkilökohtaisia asioita. Anneli korkeintaan kirjoittaa tekstiviestejä.

Junan lähestyessä Helsinkiä hänen jännityksensä kasvaa. Mieluummin menisi hammaslääkäriinkin kuin gynekologille. Hän miettii, menisikö ratikalla vai kävellen. Hän päättää kävellä, koska aikaa on ja ratikassa matkustaminen on hankalampaa lipun leimaamisen takia.

Odotushuoneeseen hän saapuu hyvissä ajoin. Ennen häntä on yksi potilas, jonka tuttu gynekologi kutsuu sisään. Anneli on käynyt samalla lääkärillä jo kahdenkymmenen vuoden ajan. Tämä nainen lähestyy eläkeikää.

Odotushuoneen pyöreän pöydän ympärillä on neljä punaista nojatuolia. Tosin ne ovat harmittavan matalia. Lonkkaleikkauksen jälkeen niihin on vaikea istua. Huoneessa olevassa kirjahyllyssä on esitteitä ja jokunen aikakauslehti. Pöydällä on aidon näköisiä punaisia ja valkoisia pioneja. Viherkasvit näyttävät kasvaneet edellisestä kerrasta. Uutuutena on katosta riippuva televisio. Esitteen mukaan vastaanottotilat ovat saaneet positiivista palautetta.

Annelia jännittää, vaikka varsinaisesti mitään erityisoireita ei hänellä olekaan. Pelottaa, koska kahdelta tuttavalta löydettiin rintasyöpä gynekologisessa tarkastuksessa. Onneksi ajoissa, säästyivät leikkauksilta ja muut hoidot ovat kummallakin takanapäin.

Ajatukset, ne pahimmat, pyörivät mielessä. Itse asiassa hän ei ole uskaltanut tutkia rintojaan, ja jotakin eritettä on valunut pikkuhoususuojiin. On se kummallista, että naisen elämässä on niin pitkiä jaksoja, jolloin täytyy käyttää jotain suojia alapäässä. Hänen lapsuudessaan

oli kapalogit, nykyään ne ovat vaipat. Murrosiästä alkaen käytetään kuukautissuojia. Vaihdevuosien jälkeen alkaa pissa lirahdella. Siihen vaivaan on kehitetty erilaisia pikkuhousunsuojia. On ohuita ja paksumpia, siivellisiä ja ilman. Elämän ehtopuolella tulevat vaipat, joita onneksi on kehitetty imemään pissa niin, etteivät ne haise kuten vielä parikymmentä vuotta sitten vanhainkodeissa.

Annelin ahdistus kasvaa, kun vastaanottoaika lähestyy. Alkaa kaupankäynti Jumalan kanssa. Ajatuksissaan hän lupaa mitä tahansa, jos hänellä ei ole mitään sairautta. Enää hän ei valittaisi mistään vaan eläisi tätä hetkeä.

Hän on syventyneenä ainoaan ET-lehteen, joka odotustilassa on, kun lääkäri kutsuu hänet sisään.

Ensisilmäyksellä Anneli näkee monin eri laittein sisustetun hoituhuoneen. Hän tietää, että täällä vastaanotolla on huippuluokan laitteet.

Gynekologi on pieni pyylevä venäläinen nainen, joka puhuu hyvin suomea. Teitittelystä huolimatta hän keskustelelee tuttavallisesti.

– Istukkaa, olkaa hyvä. Siitä onkin jo kaksi vuotta, kun viimeksi kävitte. Neljä vuotta sitten käynnistettiin Ovestin hoito, joka pari vuotta sitten vaihdettiin Vagifem-puikkoihin. Ovatko ne auttaneet?

– Täytyy tunnustaa, että en taaskaan ole niitä käyttänyt. Ne on niin hankala laittaa.

Sitä paitsi Annelia ärsyttää eroottinen mainos, mutta sitä hän ei tietenkään sano. Hän muistaa laiminlyöneensä jo Ovestininkin käytön, jolloin tutkimus oli ollut kivulias. Aikaisempina vuosina gynekologi oli onnistunut viemään hänen ajatuksensa muualle niin, etteivät tutkimukset olleet tehneet kipeää.

– Tehän ette ole ollut parisuhteessa aikaisemmin. Oletteko tällä hetkellä?

– Tutustuin puoli vuotta sitten mieheen, jonka kanssa meille on syntynyt seurustelusuhde, Anneli tunnustaa hämmentyneenä, posket punaisina.

– Onko teillä seksisuhde vai oletteko vain ystäviä?

– Miten niin VAIN ystäviä? Onko se jotenkin vähäarvoisempaa, Anneli ihmettelee itsekkin rohkeuttaan.

– Voi anteeksi! Ymmärrättehän, että tässä ammatissa täytyy selvittää myös nämä fyysisetkin seikat?

– On meillä ollut seksiäkin, Anneli myöntää ujostuen.

– Onnittelen. Onko se sujunut hyvin vai onko ollut jotain ongelmia?

– Sitä on ollut niin vähän, etten ole huomannut, mutta miesystävälläni on potenssiongelmia ja sydämen vajaa-toimintaa. Tulin tänne myös sen takia, että minua huolettaa rintasyöpä. Miesystäväni vaimo kuoli siihen pari vuotta sitten.

– Huonoa tuuria. Rintasyövästä kuntoutuminen on yleisempää kuin monista muista.

Annelin iän huomioon ottaen ehkäisystä ei tarvitse kysyä. Gynekologi ei kysy myöskään kondomin käytöstä seksitautien suojaamiseksi. Kaipa hän ajattelee, että Anneli ammattinsa puolesta osaa ottaa sen huomioon.

– Riisukaapa ylävartalo ensin paljaaksi, niin tunnustellaan rinnat. En huomaa näissä mitään poikkeavaa, mutta jos olette huolissanne, annan teille toki lähetteen röntgeniin ja ultraan. Vuoden päästähän on se yleinen mammografia.

– Se rauhoittaisi kovasti.

Anneli on mielessään kiitollinen, että eläke on niin

Eläkkeelle sairaanhoitajan työstä jäänyt Anneli ja osa-aikatyössä oleva historianopettaja, leskimies Juhani kohtasivat Fuengirolassa sattumalta. Annelille työyhteisö oli korvannut perheen. Entä voisiko parisuhteen aika olla nyt, kypsällä iällä? Yhteisen taipaleen alkua mutkistavat monenlaiset asiat. Miten lähipiiri suhtautuu heidän yhdessäoloonsa? Pääseekö Anneli haaveilemaansa mummon rooliin?

Kirjailija käsittelee ikääntyvien terveyden ja elämänhallinnan haasteita. Miten pysyä mukana teknologian kehityksessä? Onko se uhka vai mahdollisuus? Miten täyttää päivänsä, kun vielä on voimia? Entä miten elämä muuttuu maailmanlaajuisen koronaviruksen kourissa? Hellevi Hento on Keski-Uudellamaalla asuva eläkkeellä oleva hoivatyön ja opetuksen ammattilainen. VAIN YSTÄVIÄ on jatko-osa esikoiskirjaan Päivänkorento, mehiläinen ja viimeinen lento.

BoD

www.bod.fi